

Framtidige anskaffelser til forsvarssektoren **2026-2033**

Forsvarsdepartementet

Innhold

Innledning.....	2
Investeringsvirksomheten.....	4
Forsvarsindustriell strategi.....	4
Organisering.....	5
Hovedsatsinger.....	6
Henvendelser.....	6

Innledning

Norge må raskt øke Forsvarets egne evner for å ivareta nasjonal og alliert handlefrihet. Norsk sikkerhet er avhengig av NATO og nære allierte. Vi skal som alliert ta større ansvar for egen og regional sikkerhet, og bidra til bedre byrdefordeling. Slik er vi med på å holde alliansen relevant og troverdig. Vi må oppfylle omforente styrkemål, bidra til operasjoner og fellesfinansiering, og videreutvikle vår forsvarsindustri slik at den kan fortsette å levere kritisk viktig materiell til allierte.

Norges sikkerhet ivaretas best i samarbeid med andre. Gjensidige forpliktelser i et alliert fellesskap gir trygghet, velstand og handlefrihet. Det reduserer Norges sårbarhet for press og aggresjon og skaper sikkerhet i vår region.

En troverdig og kollektiv sikkerhetsgaranti gjennom NATO er avgjørende for Norge. Nære bånd til allierte i Norden og Nord-Europa, og dyp integrasjon i forpliktende europeisk samarbeid, gir Norge beskyttelse. USA er vår viktigste allierte. Vårt samarbeid bygger på felles sikkerhetsbehov.

Verden har på kort tid blitt farligere og mer uforutsigbar. Det er krig i Europa, konkurransen mellom stormaktene er tiltakende og det er store spenninger i det transatlantiske forholdet. Norge står i den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig.

Norge skal fordype det nordeuropeiske samarbeidet om sikkerhet og forsvar. Det er her vi finner flere av våre nærmeste allierte. Sammen skal vi styrke gjennomføringen av de regionale planene i NATO og bedre evnen til å håndtere alvorlige kriser i vår region.

Nasjonal sikkerhetsstrategi understreker at sikkerhet, økonomi og teknologi i økende grad henger sammen. Norge må styrke det økonomiske samarbeidet med allierte og partnere som en del av sikkerhetsstrategien. Militær forsvarsevne og kapasitet henger også

sammen med nasjonal forsvarsindustri. Det er viktig at industriell produksjonskapasitet og tilgang til kritiske råvarer sikres, både nasjonalt og gjennom samarbeid med allierte.

Nasjonal sikkerhetsstrategi vektlegger økonomisk sikkerhet, alliert samarbeid og behovet for robust industribase. Det betyr at Norge skal søke samarbeid med allierte for å sikre tilgang til avansert militærteknologi og materiell, men samtidig sørge for at kritiske leveranser og produksjon kan underlegges sikkerhetskontroll og sårbarhetsvurdering.

Norge er ikke selvforsynt når det kommer til forsvarsmateriell, og det er nødvendig å inngå forpliktende partnerskap med allierte, også industrielt, for å sikre tilgang til teknologi og materiell som er kritiske for nasjonal og alliert sikkerhet. Både norsk og alliert industri spiller en avgjørende rolle for å levere kritisk viktig materiell til Norge og allierte, for å opprettholde kollektiv avskrekking og beredskap.

Det er en nødvendighet å balansere fordelene ved internasjonalt samarbeid med behovet for kontroll over kritiske teknologier og forsyningskjeder, spesielt med hensyn til importavhengighet, eksportkontroll og nasjonale sikkerhetsinteresser. Det vil derfor være en vurdering som gjøres i hvert enkelt tilfelle når det kommer til enkeltanskaffelser. Samarbeidet må organiseres på en måte som ivaretar nasjonal forsyningssikkerhet, samtidig som Norge bidrar med relevant kapasitet til allierte og deling av byrder.

Satsingen på Forsvaret gjennom Forsvarsløftet innebærer at flere store materiellsystemer skal anskaffes i samarbeid med allierte. Storskalaproduksjon og kjøp av ferdigutviklede løsninger i fellesskap kan bidra til at anskaffelser gjøres raskere og billigere. Norge har vist seg å være en pålitelig og etterspurt partner ved store materiellanskaffelser. F-35-samarbeidet og anskaffelse av P-8 maritime patruljefly, og nye ubåter er eksempler på vellykkede samarbeidsprosjekter med viktige allierte som USA og Tyskland.

Erfaringene fra disse prosjektene må utnyttes når det skal inngås nye partnerskap om store materiellanskaffelser. Samtidig er det viktig at etablerte samarbeid ikke er til hinder for å søke alternative løsninger som kan føre til lavere kostnader, kortere leveringstid, eller økt utholdenhet.

Flere anskaffelser og investeringer skal også gjøres basert på materiell som allerede er tilgjengelig i markedet. Det har over tid vært en utfordring at særtilpasninger fører til økte kostnader og lengre ledetider. Særtilpasningene har også ført til utfordringer med å skaffe reservedeler eller uforholdsmessig store kostnader ved oppdatering og vedlikehold.

Det legges opp til færrest mulig særtilpasninger for å sørge for raskest mulig leveranser til en gunstigst mulig pris. Kjøp av hylleware bidrar til lavere levetidskostnader fordi stordriftsfordeler bidrar til at prisen på reservedeler og vedlikehold blir lavere gjennom systemenes levetid. En større andel anskaffelser av ferdigutviklet materiell som andre allierte bruker vil gjøre fellesoperativt samarbeid enklere.

For å sørge for at det anskaffes mer hylleware og likt materiell som våre allierte, vil det bli gitt strategiske føringer i en tidlig fase av pågående og kommende anskaffelsesprosjekter. Tidlig samarbeid med industri og med allierte nasjoner er viktig for å redusere gjennomføringstiden.

Forsvarssamarbeidet i Norden er nært og fortrolig, og skal bli tettere. Samtidig styrker vi det nordisk-baltiske samarbeidet.

Norge skal forsterke det bilaterale, strategiske samarbeidet med nære allierte, særlig Storbritannia, Tyskland og Frankrike.

Investeringsvirksomheten

Forsvarsdepartementet (FD) har ansvaret for den overordnede planleggingen av forsvarssektorens materiell- og eiendoms-, bygg- og anleggsinvesteringer (EBA). På bakgrunn av innføring av ny styringsmodell for investeringsfeltet er det nå forsvarssjefen som har ansvaret for porteføljestyringen av investeringene, og han sørger derfor også for å utarbeide investeringsplanen.

Investeringsplanen skisserer prioriteringer og satsningsområder knyttet til forsvarssektorens materiell- og EBA-investeringer og ivaretar planleggingen for anskaffelser og utvikling av forsvarssektorens materiell og EBA. Med grunnlag i investeringsplanen som er utarbeidet av forsvarssjefen utgir FD en oversikt over framtidige anskaffelser til forsvarssektoren (FAF) for perioden 2026–2033. Hensikten er å gi industrien og leverandører tidlig innsikt i fremtidige planlagte investeringer, og med det bidra til å videreutvikle norsk industris evne til å understøtte forsvarssektorens investeringsbehov.

Forsvarssektorens investeringer er underlagt et beslutnings- og godkjenningsregime som inkluderer regjeringen og Stortinget. FAF 2026–2033 inneholder på utgivelsestidspunktet beskrivelser av prosjekter som foreløpig ikke er godkjente i henhold til godkjenningsregimet. Prosjektene kategoriseres derfor som planlagte prosjekter. For FD er det viktig å understreke at så lenge et prosjekt befinner seg i porteføljen av planlagte prosjekter, vil det alltid være knyttet en viss usikkerhet til om prosjektet vil bli gjennomført. Store endringer og dynamikk i den sikkerhetspolitiske situasjonen er også en av faktorene som kan gi behov for endrede prioriteringer.

Godkjente prosjekter blir ikke omtalt i FAF, men inngår i den samlede grafiske oversikten i pkt. 4.

FAF ble utgitt første gang 16. mars 2009. FAF oppdateres som hovedregel årlig, og FAF 2026–2033 bygger videre på forrige utgave. Dokumentet legges ut som et elektronisk dokument på FDs del av nettstedet <http://www.regjeringen.no>, og vil ikke bli publisert i papirformat. Sett i lys av anskaffelsesregelverkens formålsbestemmelser og prinsippene om konkurranse og likebehandling, vil det i tillegg bli utarbeidet en engelsk versjon.

Forsvarsindustriell strategi

Den forsvarsindustrielle strategiens mål er å videreføre og styrke en internasjonalt konkurransedyktig norsk forsvarsindustri, med evne til helt eller delvis å utvikle, produsere og understøtte forsvarsmateriell, systemer og tjenester innenfor prioriterte teknologi- og kompetanseområder som er viktige for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser og Forsvarets behov for materiell og tjenester.

Kompetanse, innovasjon, teknologi, samarbeids- og omstillingsevne, og en kostnadseffektiv produksjon, er alle elementer for å kunne opprettholde en sterk norsk forsvarsindustri som ivaretar sikkerhetsbehovene. Det legges stor vekt på ansvarlighet, integritet og arbeidet mot korrupsjon. I tillegg stilles krav til leverandører innenfor sosial, etisk og grønn handel, i tråd med FNs bærekraftsmål.

Den forsvarsindustrielle strategien legger til rette for en helhetlig tilnærming til livsløpet fra forskning og utvikling til gjennomføring av anskaffelser, der virkemidlene tilpasses de ulike fasene.

Åtte teknologiske kompetanseområder angir prioriteringen i det strategiske samarbeidet mellom forsvarssektoren og forsvarsindustrien.

Disse er:

1. Kommando-, kontroll-, informasjons-, kommunikasjons- og kampledelsessystemer.
2. Systemintegrasjon.
3. Autonome systemer og kunstig intelligens.
4. Missilteknologi.
5. Undervannsteknologi.
6. Ammunisjon, rakettmotorer og militært sprengstoff.
7. Materialteknologi spesielt utviklet og/eller bearbeidet for militære formål.
8. Levetidsstøtte for militære systemer.

I tillegg er romteknologi, spesielt utviklet eller tilpasset for militære formål et prioritert område. Innovasjon og utnyttelse av ny teknologi styrkes gjennom å videreutvikle samarbeidet mellom forsvarssektoren, akademia, forsvarsindustrien og det øvrige næringslivet. Forsvarssektoren må utnytte samfunnets samlede ressurser og samarbeide med sivile aktører der disse er teknologiledende. En bevisst og styrt utnyttelse av de mulighetene som ny teknologi kan gi, sammen med det sivile aktører kan tilby, kan være en drivkraft for moderniseringen av Forsvaret.

Det norske forsvaret er et for lite marked for å opprettholde en konkurransedyktig norsk forsvarsindustri. Norsk forsvarsindustri har således utviklet seg til å bli svært eksportrettet og konkurransedyktig i det internasjonale forsvarsmarkedet, gjennom utvikling og produksjon av teknologisk avanserte nisjekapasiteter, hvorav flere i tett samarbeid med forsvarssektoren. Internasjonalt materiell- og industrisamarbeid skal videreutvikles.

Et viktig hensyn er å legge til rette for markedsadgang for norskutviklet forsvarsmateriell. Industrisamarbeidsavtaler vil fortsatt være et viktig virkemiddel for markedsadgang.

Organisering av investeringsvirksomheten

Forsvarssektoren må gjøre mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Risikoen for feil gjør det nødvendig med grundige vurderinger ved hver enkelt anskaffelse. Det stilles i dag krav til utredning, planlegging og kvalitetssikring av statlige investeringsprosjekter med en anslått samlet kostnadsramme på over en milliard kroner. For digitaliseringsprosjekter gjelder dette prosjekter på over 300 millioner kroner. Denne praksisen er godt innarbeidet i forsvarssektoren og vil videreføres.

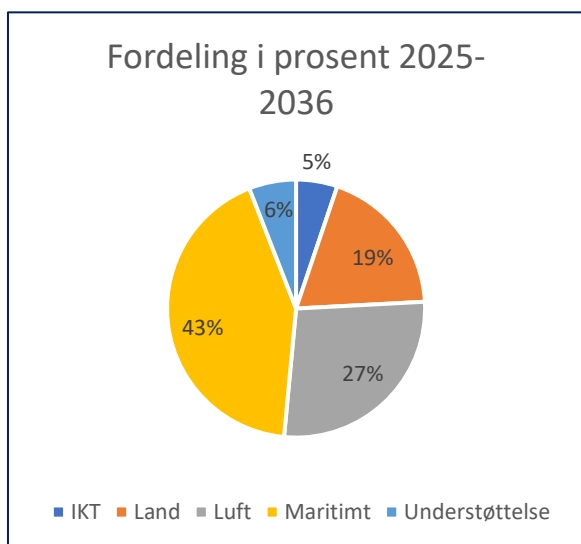
Forsvarssektoren består av FD med de underlagte etatene Forsvaret, Forsvarsbygg (FB), Forsvarsmateriell (FMA) og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Alle godkjenninger av nye investeringstiltak (materiell og EBA) over en kostnadsramme på 1 mrd. kroner inkl. mva. besluttet av Stortinget. For investeringstiltak med kostnadsramme under 1 mrd. kroner er forsvarssjefen gitt fullmakt til å beslutte. Underlagte etater utfører investeringsaktiviteter etter oppdrag. For digitaliseringsprosjekter er tilsvarende grense for stortingsbehandling satt til 300 mill. kroner.

Forsvarssektoren følger prosjektmodellen (PRINSIX) som beskriver faser, beslutningspunkter og roller/ansvar. Dette sikrer en enhetlig og helhetlig gjennomføring av investeringene. Et nytt investeringsbehov kan komme fra alle etatene i forsvarssektoren og fremmes i form av en prosjektidé (PI), eller på bakgrunn av et behov som er identifisert i det strategiske planarbeidet som utføres i FD. Dersom det besluttet å gå videre med behovet kan utfallet være å starte en konseptfase. Etter godkjent konseptfase iverksettes forprosjektfasen for å ta frem endelig beslutningsunderlag i form av et sentralt styringsdokument (SSD). SSD skal blant annet beskrive anbefalt anskaffelsesstrategi, redegjøre for valg av innkjøpsmetode, bruk av forskudd, opsjoner,

gjenkjøpsforhold og andre kontraktsforhold. Det er anskaffelsesregelverk for Forsvaret (ARF) del 3 som beskriver kravene til kontraktstrategi. Det er en hovedregel for alle anskaffelser at de skal skje gjennom konkurranse.

Hovedsatsinger i perioden 2026–2033

Anskaffelsene i forsvarssektoren skal først sikre at pågående prosjekter ferdigstilles i den hensikt å sikre nødvendig tilgjengelighet og utholdenhet for allerede etablerte kapasiteter, som er en del av vedtatt struktur. Deretter skal det investeres i fremtidsrettede, strategiske kapasiteter, for blant annet å opprettholde situasjonsforståelse og kontroll.

Henvendelser

Eventuelle henvendelser knyttet til materiell- delen av FAF rettes til Forsvarsmateriell (FMA):

<https://www.fma.no/>

E-post: forsvarsmateriell@fma.no

Telefon: +47 2309 3003

Eventuelle henvendelser knyttet til EBA- delen av FAF rettes til Forsvarsbygg (FB):

<https://www.forsvarsbygg.no/>

E-post: servicesenter@forsvarsbygg.no

Telefon: +47 468 70 40